

[Kjær.]

Tale, men det fremgaar ogsaa af den, at han ikke er helt glad ved at afskaffe det. For det første, siger Ministeren, skal Børnene i Skolen have lært at bestille noget, og for det andet skal man tage Hensyn til den højere Skole. Naturligvis er jeg enig med ham i den Betragtning, at Børnene skal have lært at bestille noget, men jeg indser ikke, at en Opretholdelse af Eksamensvæsenet er nødvendig for, at dette kan ske. Snarere er jeg tilbøjelig til at tro, at man i en Skole, hvor Eksamen er indskrænket til et Minimum, vil kunne skabe større Arbejdslyst igennem den større Fordybelse og rigere Indlevelse i Stoffet, som man dér vil kunne naa. Og hvad det sidste, Hensynet til den højere Skole, angaar, ser jeg ikke rettere, end at man maa lade det ude af Betragtning. Det er jo saadan, at kun et Faatal af Mellemskolens Elever gaar over i den højere Skole, og i mange Tilfælde sker det kun efter en forud aflagt særlig Prøve. Jeg mener altsaa, at man kan se bort fra de Betæneligheder, som Ministeren har givet Udtryk for, naar Talen er om at indskrænke Mellemskoleeksamen, og jeg slutter disse Bemærkninger med at ønske, at den højtærede Minister i sine Overvejelser angaaende disse Forhold vil holde sig til den Linie, som han for halvandet Aars Tid siden gav Udtryk for paa et Skolemøde i Vendsyssel, hvor han sagde, at naar man hidtil har lagt Folkeskolen som en Slags Underskole for de højere Skoler, saa var det forkert, Folkeskolen skulde have sit Maal i sig selv.

Hasle: I den Diskussion, som har været her i Tinget om Forfatningen, har man hidtil indskrænket sig hovedsagelig til at tale om Landstingets Afskaffelse eller eventuelle Omdannelse, Valgretsaldern og lignende Regler, som kun vedrører selve de to Ting og deres Sammensætning. Jeg tror, der kunde være Grund til at pege paa, som det ærede Medlem Hr. Christmas Møller tidligere har sagt, at Demokrati er jo ikke blot Valgretsregler, til Demokratiet hører noget, som er meget værdifuldt ud over dette, nemlig de individuelle Friheder, Friheden til at tænke, tro og tale. Jeg tror, at der ved den Forfatningsrevision, som vi nu rimeligvis staar over for, kunde være Grund til at have Opmærksomheden henvendt paa de Bestemmelser i Grundloven, som tilsikrer Individet og Mindretallene visse bestemte Rettigheder. Naar det f. Eks. hedder i Grundlovens § 56, at en Rigsdagsmand ikke kan drages til Ansvar for sine Handlinger, saa længe Rigs-

dagen er samlet, han kan ikke uden Tingets Samtykke fængsles, saa længe Rigsdagen er samlet, hvis han gør sig skyldig i en Forbrydelse, medmindre han gribes paa forsk Gerning, saa ligger jo deri, at den paagældende er beskyttet over for Regeringsmisbrug, for saa vidt han hører til Tingets Flertal, men hører han til Tingets Mindretal, beskytter denne Bestemmelse ham ikke det fjerneste over for Regeringen.

Tager man et Omraade som Censuren, saa tilsikrer Grundloven vel en vis Frihed, hvis man vil offentliggøre sine Tanker paa Tryk, men den giver ikke det fjerneste Værn for Talefriheden f. Eks. i Radioen, og den giver ikke den allermindste Frihed til at udtrykke sig ved Hjælp af Filmen uden nogen Censur. Ja, der er jo Censur paa de paagældende Omraader, og jeg tror for øvrigt heller ikke, at visse regulerende Bestemmelser fuldkommen vilde kunne undværes, men det var dog et Spørgsmaal, om man ikke ved Grundlovsændringen burde optage til Behandling visse Friheder paa dette Omraade, der er saadan og saadan begrænset.

Og naar vi kommer til Foreningsfriheden, som er hjemlet i Grundlovens § 85, vil man se, at det er ogsaa saa som saa med den Frihed, der er givet dér, idet der kun gives Ret til at danne Foreninger i ethvert lovligt Øjemed, men da det er Lovgivningsmagten, der bestemmer, hvad der er lovligt, bliver det altsaa for saa vidt den nuværende Regering med det Flertal, den raader over i Tingene, der bestemmer, hvilke Foreninger der vil kunne dannes her i Landet. Det er vist ikke saa forfærdelig mange, for hvem det virkelig er gaaet op, at Foreningsfriheden i Virkeligheden hænger i saa tynd en Traad. (*Justitsministeren* [Steincke]: Den er stærk!). Den højtærede Minister vurderer Traaden, altsaa Flertallet i Landsting og Folketing, til at være stærk. Jeg er ikke enig med ham deri, men saadan er det jo altid med dem, der har Magten, dem, der kan bestemme, de har altid Tillid til sig selv. Det er meget vanskeligere at skabe denne Tillid hos andre, og dér er det Meningens med Grundlovens Frihedsbestemmelser kommer frem, idet der siges: Uanset hvilken Tillid Flertalsmagten har til sig selv, skal der gælde de og de Frihedsrettigheder.

Det er paa denne Konto jeg mener der kunde være Grund til at tage ogsaa Spørgsmaalet om Foreningsfriheden op. Der er jo nemlig det karakteristiske ved de Bestemmelser, jeg her har nævnt, og en Række andre Bestemmelser i Grundloven,